

Veroudering en invaliditeit

Algemene vergadering van de Pauselijke Academie voor het Leven, Rome 19 -22 februari 2014

door dr. J.A. Raymakers, secretaris-penningmeester van de Stichting Medische Ethiek

De Pontificia Academia pro Vita (PAV), ingesteld bij Motu proprio door de zalige Paus Johannes Paulus II in 1994 op aanraden van Prof. Jérôme Lejeune, vierde haar 20e verjaardag met de bespreking van het thema 'Aging and disability'.

Aan het ontstaan van de PAV waren een lijvig rapport aan de H. Vader over de bedreiging van het menselijke leven in 1990 van o.a. kard. Lopez Trujillo en kard. Sgreccia en een bijzonder kardinalenconsistorie in 1991, waar dit onderwerp besproken werd voorafgegaan. De kardinalen vroegen daarop aan de paus een document van het hoogste niveau hierover, en dat werd de encycliek *Evangelium vitae* die een jaar na de oprichting van de PAV in 1995 verscheen. De Academie telt nu 128 actieve leden. De vergadering werd gehouden in het Augustiniaanse instituut voor patristiek naast het St. Pietersplein.

De Academie kan gezien worden als een adviesorgaan of denktank voor de Congregatie van de Geloofsleer voor bioethische vraagstukken. Zij produceert ook publicaties zoals recent "Post-abortion trauma", een grondige studie en meta-analyse van alle wetenschappelijk onderzoek over dit onderwerp van 1972-2011 (210 pag. ISBN 978-88-97830-27-6), die tijdens dit congres gepresenteerd werd (informatie die het grote publiek doorgaans onthouden wordt). De presentaties tijdens de vergadering over infertiliteit in 2012 werden gepubliceerd als supplement van *The International Journal of Gynecology and Obstetrics* (vol. 123 (2013), Supp. 2) waardoor het professionele veld rechtstreeks bereikt werd.

Aan het begin van deze jaarvergadering werd een boodschap van paus Franciscus voorgelezen, waarin hij waarschuwde voor het uit het oog verliezen van de intrinsieke waardigheid van de mens en opnieuw de wegwerpmaatschappij aan de kaak stelde (zoals in zijn apostolische exhortatie *Evangelii gaudium*) waarvan ook ouderen die niet meer als productief beschouwd worden, het slachtoffer kunnen worden. Er werden enkele nieuwe corresponderende leden voorgesteld. De tweede dag begon met een H. Mis in de St. Pieter waarbij Kardinaal Eijk hoofdcelebrant was. De ochtend werd besteed aan de bespreking van aspecten van het thema in 7 discussiegroepen. De samenvatting, die gepubliceerd zal worden, werd gepresenteerd op de laatste ochtend. Zoals altijd zal de tekst van alle voordrachten in boekvorm gepubliceerd worden.

Er werden enkele algemene inleidingen gehouden over de situatie van de ouderenzorg in de wereld in cultureel perspectief, bijv. de uiteenlopende wijze waarop de oudere in verschillende culturen beschouwd wordt (Pessina, It), over anthropologische en ethische grondslagen van de waarde die aan de bejaarde en hoogbejaarde mens toegekend behoort te worden (Thiel, Fr) en over de definities van ouderdom. Regelingen en documenten zoals van de UN en de politiek van verschillende landen betreffende de positie van en de zorg voor ouderen werden besproken. Daarbij kwam ook aan de orde waarom de verklaring van de UN over de rechten van de gehandicapten (mei 2008) door het Vaticaan niet is ondertekend, maar voorzien van een toegevoegde verklaring. In de opsomming van rechten is namelijk o.a. die op alle vormen van family planning, inclusief abortus, opgenomen (Nemes de Almeida).

Epidemiologische bijdragen over de situatie van ouderen en de verschillende aanpak van bijv. het ischemisch CVA (hersentrombose) over de wereld was interessant. Deze loopt vaak ernstig achter bij de professionele standaard en de mogelijkheden, ook als ze lokaal wel voorhanden zijn (Leonardi, It). Er waren ook meer technische bijdragen bijv. over de verschillende fysiologische theorieën over de oorzaken van veroudering en mogelijke strategieën om dit tegen te gaan (Colombo, It, Buchanan, USA).

Ook de situatie van de zorg werd besproken. Het teleurstellende aanzien van de geriatrie wereldwijd werd gesignaleerd. Het belang van de zorg en de daarvoor nodige gesteldheid, en deugd-habitus (barmhartigheid) zowel in het gezin als in instellingen en de noodzakelijke opleiding en educatie werden uitvoerig besproken (Garcia, Argent.; Perez Bret, It; Borovecki, Kroat.). Op de noodzaak van verbeteringen in het curriculum van de medische opleiding werd door verscheidene sprekers en vraagstellers gewezen.

Niet alleen de functionele beperkingen van ouderen werden besproken, het onderwerp van de handicap betrof alle leeftijdscategorieën. Heel indrukwekkend was de voordracht van een ALS-patiënt die bewegingloos in zijn rolstoel zijn getuigenis gaf over de betekenis die zijn ziekte had gehad voor zijn bekering, die ertoe geleid had dat hij door het geloof in staat was zijn lijden te aanvaarden en zelfs een promotor zijn deze houding (in het dagelijks leven, maar ook door getuigenis te geven) en er vreugde in te vinden.

Een 'social dinner' vond ook dit jaar op vrijdagavond plaats tussen de beelden van de antieke Griekse collectie van het Vaticaanse museum. Door het samenvallen met het Consistorie van kardinalen was er geen gelegenheid voor een audiëntie bij de H. Vader.

In zijn afsluitende toespraak op 22 februari spoorde de voorzitter Mgr. Carrasco de Paula de leden aan om nog meer te streven naar een 'vuurtorenfunctie' van de Academie. 'Gaat tot de uiteinden der aarde', was de boodschap. Contacten met lokale wetenschappelijke verenigingen zijn nodig. Een voorbeeld is een uitnodiging aan de Academie van BMJ om zitting te nemen in een studiegroep over chirurgische behandelingen.

Als onderwerp voor een volgende conventie werd transhumanisme, 'enhancement of man' voorgesteld. Informatie over de PAV vindt men op de [website van de academie](#).